

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ
ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Առարկա – ՆԶՊ և ԱԿ

Թեմա – Մարտական հրաձգություն և անցկացման մեթոդիկական
դպրոցներում

Ղեկավար – փոխգնդապետ ՝ Ա. Իսահակյան

Մասնակից – Աշոտ Ստեփանյան

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	3
Մարտական հրաձգություն և անցկացման մեթոդիկան դպրոցներում	4
ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ	16
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ	17

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Առաջնահերթ է զենքի նյութական մասի ուսուցումը, որի շրջանակներում ուսումնասիրվում է ոչ միայն զենքի մարտական հատկությունները, մասերն ու մեխանիզմների կառուցվածքը, դրանց նշանակությունը, այլև ցույց է տրվում զենքի խնամքի, պահպանման և մարտում դրա անխափան օգտագործման կարևորությունը: Կրակային պատրաստության անբաժանելի մաս է կազմում հրաձգության հիմունքների ու կանոնների յուրացումը, քանի որ միայն այդ դեպքում մարտի ժամանակ հնարավոր կլինի զենքը գրագետ օգտագործել:

Հրաձգության ձևերի ու կանոնների ուսումնասիրությունն անհրաժեշտ է տեղանքի, եղանակի, օրվա ու տարվա այլևայլ պայմաններում, տարբեր տարածություններից և դիրքերից հակառակորդի միայնակ կամ խմբային նշանակետերը դիպուկ կրակով ոչնչացնելու համար:

Կրակային պատրաստության բաղկացուցիչ մաս է կազմում ձեռքի նռնակների նետման ուսուցումը, որի նպատակն է սովորեցնել դրանք անվրեպ նետել մարտական իրադրության տարբեր պայմաններում (հատկապես հակառակորդի հետմոտիկից շփվելիս) և տարբեր դիրքերից:

Եթե հակառակորդը ոչնչացվում է առաջին իսկ կրակոցով, նշանակում է կրակային պատրաստականության մակարդակը գերազանց է, քանի որ հենց այս կերպ էլ որոշում ենք կրակային պատրաստականության մակարդակի չափանիշը:

<<Պետության անվտանգությանը սպառնացող աճող սպառնալիքը պահանջում է «Կրթություն հանուն անվտանգության» առարկայի կրթության նպատակներն ու բովանդակությունը համալրել ազգային պաշտպանության խնդիրներով, հրաձգության հմտություններ ձեռք բերելով և ուսանողներին պատրաստել ռազմական գործողությունների ժամանակ առաջացող սպառնալիքներին դիմակայելուն և նախապատրաստելուն: մարտավարական փրկության հիմունքները, ասվում է հիմնավորման մեջ.

Նախակրթարանի մակարդակով հրաձգություն դասավանդելու դեպքում աշակերտներն առաջին հերթին կսովորեն զենքի հետ անվտանգ վարվելուն, իսկ այս թեմայով դասերը կրելու են տեսական բնույթ: Միջնակարգ դպրոցներում աշակերտները կսովորեն կրակելու հիմունքները գործնական մասով՝ օգտագործելով անվտանգ կրակային պրակտիկայի գործիքներ, ինչպիսիք են գնդիկավոր ատրճանակները, օդամղիչ ատրճանակները, կրկնօրինակ հրազենը, վիրտուալ կամ լազերային հրաձգարանները:

§ Մարտական հրաձգություն և անցկացման մեթոդիկան դպրոցներում

Մարտական հրաձգության կազմակերպման և անցկացման համար նախ առաջին հերթին պետք է կատարվի անձնակազմի հրանգամորում անվտանգության կանոնների վերաբերյալ:

Մարտական հրաձգության ուսուցումը նախնական զինվորական պատրաստության հիմնական առարկաներից մեկն է, որի նպատակն է անձնակազմին պատրաստել մարտական մեքենաների, հակատանկային հրթիռային համակարգերի, փոքր զենքերի և նռնականետների սպառազինությունը մշտական մարտական պատրաստության մեջ և հմտորեն օգտագործել դրանք արդյունավետորեն ջախջախելու համար հակառակորդին տարբեր մարտական պայմաններում:

Մարտական հրաձգությունը դպրոցներում կազմակերպվում և անցկացվում է հետևյալ կերպ՝ ամեն տարի 11-րդ դասարանի աշակերտներին ուսումնական ծրագրով նախատեսված տանում ենք մոտակա զորամասի կրակադաշտ, որտեղ նրանք կատարում են հրաձգություն ավտոմատից՝ մարտական փամփուշտներով: Բայց նախքան մարտական զենքով և մարտական փամփուշտներով կրակ վարելը յուրաքանչյուրը պետք է ծանոթ լինի զենքի մարտավարատեխնիկական բնութագրին, զենքը ճիշտ օգտավործելու և դրա հնարավորություններն իմանալու համար:

Հրաձգային ուսուցման հիմնական խնդիրն է անձնակազմին սովորեցնել և նրանց մոտ զարգացնել հաստիքային զենքը ճիշտ օգտագործելն ու դիպուկ կրակ վարելը, որը մեծ դեր և նշանակություն ունի հրաձգության կազմակերպման և անցկացման համար:

Հրաձգային ուսուցման հիմնական խնդիրներն են անձնակազմի պատրաստում ստանդարտ զենքերի հնուտ օգտագործման և նրանց մարտական հնարավորությունների առավելագույն օգտագործումը ժամանակակից մարտերի տարբեր պայմաններում նվազագույն ժամանակի և զինամթերքի ծախսերով կրակային առաջադրանքները լուծելու համար. մարզվողների մեջ վստահություն սերմանել իրենց զենքերի նկատմամբ. Հրաձգային խնդիրների լուծման գործում գործունեության և անկախության կրթություն. մարտական գործողությունների ընթացքում հակառակորդի կրակային ներգրավման կազմակերպման ջոկատների և ստորաբաժանումների հրամանատարներին և լրիվ դրույքով, կից և աջակցող ստորաբաժանումների կրակային վերահսկմանը:

Պայքարում հրաձգային առաջադրանքների հաջող լուծման և

հնարավորությունների լիարժեք իրացման համար Ռազմաուսումնական հաստատություններում և ուսումնական ստորաբաժանումներում (զորամասերում) ուսումնական ծրագրերի համաձայն իրականացվում են նախնական, նախապատրաստական, ուսումնական և վերահսկման (որակավորման),

թիրախների հետախուզման և դիտարկման, կրակի կառավարման և ձեռքի նռնակների նետման վարժանքներ՝ կուրսանտների համար:

Կրակային վարժանքներում իրականացվում են նախնական, նախապատրաստական կրակային վարժանքներ, թիրախների հետախուզման և դիտարկման, կրակի կառավարման, իմիտացիոն ձեռքի նռնակների նետման վարժություններ: Ջորավարժություններ են անցկացվում մարտական հրաձգարանում: Հրաձգային ուսուցման բովանդակությունը և դրանում ուսումնական տեղերի քանակը սահմանում է դասի ղեկավարը: Դասընթացի բովանդակության պահանջները պետք է փոխկապակցված լինեն, սակայն յուրաքանչյուր հաջորդ ուսուցում, նոր խնդիրների ուսումնասիրության հետ մեկտեղ, պետք է ապահովի վերապատրաստվողների կողմից նախկինում ձեռք բերված գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների ձևավորումն ու կատարելագործումը: Հրաձգային վարժանքների և պարապմունքների ժամանակ պարտադիր է տեղակայել ուսումնական տեղամասեր՝ զենքը նորմալ մարտին հասցնելու, կրակոցների ճշգրտության ուսուցում:

Հրաձգության վարժանքների կատարումը կազմակերպվում և անցկացվում է սույն Հրաձգության դասընթացին համապատասխան:

Կրակոցների կառավարման և պահպանման, ինչպես նաև կրակոցների ժամանակ անվտանգության պահանջների ապահովման համար հրամանով նշանակվում է ավագ հրաձգության ղեկավար, շրջափակման պետ և կորդոնային հենակետերի անձնակազմ, հերթապահ բժիշկ (պարամեդիկ)՝ լրակազմով, անհետաձգելի բուժօգնություն և շտապօգնություն, դիտորդներ և տարածքում հրաձգության վարժություններ կատարելու դաս կազմակերպելու և անցկացնելու համար՝ տարածքում հրաձգության ղեկավար[1]:

Որպես կանոն, հրաձգության ավագ ղեկավար է նշանակվում գումարտակի հրամանատարը կամ նրա տեղակալը, իսկ ռազմաուսումնական հաստատություններում՝ բաժնի պետ հրդեհային վարժանք 1 Նրան են ենթարկվում տեղամասերում կրակոցների ղեկավարները և կրակոցները սպասարկող անձնակազմը:

Տեղում կրակոցների պետը նշանակում է զինամթերքի կայանի պետին և անհրաժեշտության դեպքում անձնակազմ՝ թիրախների վերանորոգման և զինամթերքի մատակարարման համար: Այս անձնակազմի ուսուցումը կազմակերպում և անցկացնում է տեղում կրակոցների պետը: Հրաձգությանը սպասարկելու համար անհրաժեշտության դեպքում կարող են նշանակվել ազդարար, զինամթերք բաժանող և այլ անձինք, որոնց պարտականությունները սահմանում է նրանց նշանակող պետը:

Ուսումնական հրապարակում, որտեղ իրականացվում է հրաձգություն, դասի վարիչ է նշանակվում սպա (դրոշակառու):

Հրաձգության վարժություններ կատարելիս պարապմունքներ (մարզումներ) կազմակերպվում են ուսումնամարզական տեղամասերում: Ուսումնական վայրերի քանակը, պահանջվող չափանիշները (եթե դա նախատեսված չէ վարժության պայմաններով) և դրանց վրա դասերի բովանդակությունը որոշվում է վայրում հրաձգության ղեկավարի կողմից: Դիտարկման միջոցով թիրախների հետախուզման, ստանդարտների կիրառման, հրաձգության հիմունքների ու կանոնների ուսումնասիրման համար ուսուցման վայրերը պարտադիր են կառավարման պարապմունքների ժամանակ:

Ջենքի և զինամթերքի նյութական մասը, անվտանգության պահանջները, հրաձգության հիմունքներն ու կանոնները, վարժության պայմաններն ուսումնասիրած և թեստը հանձնած մարզվողներին թույլատրվում է կատարել հրաձգային վարժություններ:

Հրաձայնության վարժությունների տեսակները եվ նպատակը

Ըստ իրենց նպատակի՝ հրաձգային վարժությունները բաժանվում են՝

հրաձգային վարժանքներ՝ բոլոր տեսակի հրաձգային զինատեսակներից, նռնականետներից և ռազմական մեքենաների զենքերից կրակելու վարժեցվածների անհատական պատրաստության համար:

Մարտական կրակային վարժանքների համար՝ զարգացնելու և կատարելագործելու հմտություններն ու կարողությունները, որոնք պատրաստված են բոլոր տեսակի ստանդարտ զենքերից և մարտական մեքենաների զենքերից՝

որպես խմբի, հաշվարկի, ջոկատի, դասակի և հրամանատարների մաս՝ վերահսկելու համար. իրենց ստորաբաժանումների կրակը:

- Անհատական մարզումների համար հրաձգային վարժությունները ներառում են.
- նախնական կրակային վարժություններ;
- նախապատրաստական կրակային վարժություններ;
- կրակային պրակտիկայի վարժություններ;
- հսկիչ կրակային վարժանքներ;
- որակավորման հրաձգության վարժություններ.

Մարտական հրաձգության վարժությունները ներառում են՝

- մարտական հրաձգության վարժություններ որպես զույգի, հաշվարկի, խմբի (անձնակազմի) մաս.
- մարտական հրաձգության վարժություններ ջոկատի (անձնակազմի) կազմում. մարտական հրաձգության վարժություններ որպես դասակի մաս. հատուկ մարտական հրաձգության վարժություններ;
- հեռահար կրակային վարժանքներ՝ վաշտի, վաշտի կազմում.

Նախնական հրաձգային վարժանքները նախատեսված են թեթև զենքերից (մարտական մեքենաների զենքեր) անշարժ (երևացող) և շարժվող թիրախների վրա կրակելու նախնական հմտությունները զարգացնելու համար:

Ըստ մեթոդական ուղեցույցի առաջինը աշակերտին պետք է ծանոթացնել զենքի հետ: 5,45 մմ տրամաչափի Կալաշնիկով ինքնաձիգը անհատական զենք է: Այն նախատեսված է կենդանի ուժը ոչնչացնելու և թշնամու կրակային հզորությունը ոչնչացնելու համար: Հակառակորդին ձեռնամարտում հաղթելու համար ավտոմատին ամրացնում են սվին դանակ: Գիշերային բնական լուսավորության պայմաններում կրակելու և դիտելու համար AK74N և AKS74N ինքնաձիգերը հագեցված են գիշերային հրաձգության համընդհանուր տեսարանով:

Հաջորդը զենքի քանդում հավաքումն է: Ջենքի մասերի հետ աշխատանքը զենքը ավելի լավ ճանաչելու նպատակով: Հրաձգության նորմատիվների մշակում: Դասերի և պարապմունքների ընթացքում ստանդարտները մշակվում են ծառայողական

ուսումնական (մարտական) գնդացիների (գնդացիներ) և ուսումնական փամփուլիզտների միջոցով:

Ջենքը պետք է ամբողջությամբ հագեցված լինի աքսեսուարներով, դրված իրենց տեղերում:

Ջենքի ապամոնտաժման և հավաքման հետ կապված ստանդարտների իրականացման ուսուցում, ժապավենների (ժամացույցների) սարքավորումն իրականացվում է միայն ուսումնական զենքի և ուսումնական զինամթերքի վերաբերյալ առանձին ուսումնական վայրում: Բացառիկ դեպքերում թույլատրվում է պահպանել զինվորական անձնակազմին հատկացված մարտական զենքի միջոցով զենքի ապամոնտաժման և հավաքման ստանդարտները՝ դրա հետ զգույշ վարվելու հատուկ կանոնների պահպանմամբ:

Ստանդարտը համարվում է կատարված, եթե աշխատանքի ընթացքում պահպանվել են դրա իրականացման պայմանները և չեն եղել անվտանգության պահանջների, ինչպես նաև կանոնադրության, ձեռնարկների, հրահանգների և ուղեցույցների խախտումներ:

Եթե ստանդարտի մշակման ընթացքում վերապատրաստվողը թույլ է տալիս առնվազն մեկ սխալ, որը կարող է հանգեցնել անձնակազմի վնասվածքի (վնասման), զենքի վնասման կամ դժբախտ պատահարի, ստանդարտը դադարեցվում է, և վերապատրաստվողը գնահատվում է որպես «անբավարար»:

Ստանդարտին համապատասխանության հաջորդականության խախտման համար, որը չի հանգեցրել վթարների, զենքի խզման (վնասման), ինչպես նաև յուրաքանչյուր սխալի համար, որը հանգեցնում է ստանդարտի կատարման պայմանների, կանոնադրության, ձեռնարկների պահանջների խախտմանը, ձեռնարկներ, հրահանգներ, միավորը նվազեցվում է մեկ միավորով:

Մաշկի պաշտպանության սարքավորումներում (OZK, L-1 և այլն) ստանդարտներին համապատասխանելիս ժամանակն ավելանում է 25%-ով, իսկ շնչառական միջոցներում (գազի դիմակ, ռեսպիրատոր) աշխատելիս՝ 10%-ով:

Օդի մինուս 10°C և ցածր ջերմաստիճանի դեպքում, գումարած 30°C և բարձր, հորդառատ անձրևների, ձյան տեղումների դեպքում ստանդարտներին

համապատասխանելու ժամանակը ավելանում է մինչև 20%, իսկ գիշերը աշխատելիս, եթե գիշերային պայմանները որոշված չէ, այն ավելանում է մինչև 30%:

Ստանդարտի ներդրման ընթացքում հայտնաբերված զենքերի տեխնիկական անսարքությունները չեն վերացվում (եթե դրանք չեն խանգարում ստանդարտի իրականացմանը): Ստանդարտը լրացնելուց հետո վերապատրաստվողը զեկուցում է հայտնաբերված անսարքությունների մասին:

Ջինվորականների կողմից ստանդարտի կատարման ժամանակը հաշվվում է վայրկյանաչափով «Կատարել ստանդարտը - ՇԱՐՈՒՆԱԿԵԼ» հրամանը (կամ այլ սահմանված հրաման) տրվելու պահից մինչև ստանդարտի կատարման պահը և ուսումնավարժը զեկուցում է դրա կատարման մասին:

Եվ իհարկե վերջու անվտանգ հրաձգության կազմակերպում: Հրաձգարանը կառույց է կամ տեղանքի մի հատված, որը նախատեսված է հրազենից (մարտական և սպորտային) և օդաճնշական զենքերից անվտանգ կրակելու համար: Հրաձգարանը կարող է տեղակայվել առանձին հատուկ կառուցված շենքում, այդ նպատակով ցանկացած շենքում ներկառուցված սենյակում կամ համապատասխան սարքավորված տեղանքում:

Հրաձգարանի դիզայնը և դրա տեսակը որոշվում են կրակող գոտու արտաքին ցանկապատերի և սխալ արձակված և ռիկոչետավոր փամփուշտները որսալու սարքերի բնույթով: Ըստ անվտանգության աստիճանի՝ առանձնանում են հրաձգարանների երեք տեսակ՝ փակ, կիսափակ և բաց:

Փակ տիպի հրաձգարանները լիովին անվտանգ են, քանի որ դրանց դիզայնը թույլ չի տալիս փամփուշտները թռչել կրակի գոտուց դուրս: Նման նկարահանման սրահներ կարելի է կառուցել քաղաքային և գյուղական դպրոցների հողատարածքներում կամ կառուցել դպրոցական շենքերում, առավել հաճախ՝ նկուղներում:

Կիսափակ տիպի հրաձգարանները նույնպես բացառում են գնդակների դուրս գալը կրակի գոտուց դուրս, սակայն պահպանվում է ռիկոչետային փամփուշտների և բեկորների այս հրաձգարանից դուրս ընկնելու վտանգը: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով դրանց ցածր մահաբեր ուժը և թռիչքի կարճ տարածությունը, թույլատրվում

է կառուցել կիսափակ տիպի հրաձգարաններ բնակեցված վայրերում, բայց բնակելի շենքերից պարտադիր հեռավորությամբ:

Բաց տիպի հրաձգարանները չեն բացառում կրակի գոտուց փամփուշտների դուրս թռչելու հնարավորությունը: Թույլատրվում է բաց տիպի հրաձգարաններ կառուցել միայն բնակավայրերից դուրս՝ դրանց ծայրամասերից զգալի հեռավորության վրա՝ պարտադիր ցանկապատով և նախազգուշացնող նշաններով ու գրություններով, ինչպես նաև կրակոցների ժամանակ զինվորական անձնակազմին շրջափակելով:

Դպրոցի շենքի նկուղում կառուցված հրաձգարանում անհրաժեշտ է ունենալ սպասասրահ, որտեղ նպատակահարմար է տեղադրել հրաձգության դասարան: Որոշակի պայմաններում կարող է լինել զենք պահելու սենյակ: Ջենքի և զինամթերքի ամբողջական անվտանգությունն ապահովելու համար այն համալրված է հատուկ հրահանգով:

Եթե դպրոցը չունի հրաձգության տեխնիկայի և կանոնների կիրառման հատուկ սարքավորված տարածք, ապա հրաձգարանում կարող են անցկացվել գործնական պարապմունքներ զենքի ապամոնտաժման, հավաքման, մաքրման և քսելու, ինչպես նաև հրաձգության տեխնիկայի և կանոնների ուսումնասիրման համար: Այդ նպատակով սեղանները նպատակահարմար է դասավորել սպասասրահում՝ հրաձգության դասարանում, որպեսզի դրանք մեկ մեծ սեղան կազմեն սենյակի մեջտեղում: Սա անվճար մոտեցում կապահովի կախովի տակդիրների վրա տեղադրված տեսողական սարքերին: Միջանցքներում տեղադրվում են հրացաններ, տեսանկարահանող մեքենաներ, զենքի էլեկտրիֆիկացված մոդելներ, ձեռքի նմանակներ և այլն, դասարանում ցանկալի է ունենալ գրատախտակ և ապակեպատ ցուցափեղկ՝ հրազենի պատրաստման գրականությամբ: Պատերի երկայնքով տեղադրվում են աթոռներ կամ նստարաններ:

Հրաձգությունը դասարանում, եթե այն հազեցած է սպասասրահում, խորհուրդ է տրվում ունենալ հայրենիքի պաշտպանության և զինված ուժերի զարգացման մասին նրա հայտարարություններով: Առանձին ստենդի վրա կարող եք ցույց տալ սովորողների հաջողությունները սպորտային հրաձգության նորմերը

հանձնելու հարցում և տեղադրել դպրոցի լավագույն հրաձիգ-լիցքավորողների լուսանկարները:

Տախտակների (կախովի տրիբունաների) վրա պետք է տեղադրվեն նյութեր, որոնք արտացոլում են հրաձգարանում կատարվող հրաձգության վարժությունների բովանդակությունը մեքենայից նախնական վարժությունն իրականացնելու պայմանները. անվտանգության միջոցառումներ կրակոցների ժամանակ; շահագործման հրահանգներ հրաձգարանի համար; հրաձիգների պարտականությունները դասարանում հրաձգարանում. հրաձգության ղեկավարի պարտականությունները; սպորտի և հրաձգության ստանդարտների աղյուսակներ; սպորտային հրաձգության ստանդարտների ընդունման պահանջներ կոնկրետ հրաձգային վարժություններ կատարելու պայմանները և այլն:

Այն օրերին, երբ հրաձգարանում դասեր չեն անցկացվում, դրա բոլոր տարածքները պետք է փակվեն ամուր փականներով և կնքված:

Համաձայն Միջնակարգ հանրակրթության օրինակելի հիմնական կրթական ծրագրով նախատեսված Հիմնական գինվորական պատրաստության տարրերի, ՆՁՊ դասընթացն ավարտելու արդյունքում աշակերտները պետք է կարողանան Կալաշնիկովի ինքնաձիգից խոցել մեկ անշարժ թիրախ:

Թիրախի տեսակը, հեռավորությունը և թիրախին խոցելու անհրաժեշտ հավանականությունը նշված չեն, հետևաբար, մարտական հրաձգության նախնական կրակային վարժանքները և հիմք են ընդունվում վարժությունների մշակման վերաբերյալ առաջարկությունները: Սա կպահանջի թիրախներ՝

- կրծքավանդակի ուրվագիծ շրջանակներով (նպատակ թիվ 4),
- կրծքավանդակի ֆիգուր (նպատակ թիվ 6),
- գոտկատեղ (նպատակ թիվ 7),
- աճի գործիչ (նպատակ թիվ 8 ա),
- աճի գործիչ (թիրախ թիվ 8):

Կրծքավանդակի թիրախային աճի նպատակային աճի նպատակային աճի թիրախային աճի նպատակային աճի թիրախը

Սկզբունքորեն դպրոցական դասընթացի համար բավական է իրականացնել նախնական կրակոց թիվ 1 ավտոմատի համար, նպատակահարմար է սկսել թիվ

թիրախից, քանի որ այն հնարավորություն է տալիս գնահատել միավորների ճշգրտությունը, այլ ոչ թե պարզապես հարվածել բաց թողնել, ինչպես թիվ 6 թիրախը: Ինչ վերաբերում է հեռավորությանը, ապա հարյուր մետրից ավելի պլանավորելն անիմաստ է: Դուք, իհարկե, կարող եք նախատեսել ավելի երկար տարածություններ, բայց հրաձգության համար հատկացված ուսուցման ժամերի համար լավ է, եթե հաջողվի տիրապետել առնվազն 100 մետր տարածությանը:

Ամենից հաճախ հրաձգարանը գտնվում է սովորական դպրոցի դասարանում, և դրանում գրատախտակից մինչև աթոռների վերջին շարքը չպետք է գերազանցի 9 մ-ը: Կրակակետը կարող է տեղադրվել թիրախային էկրանից մոտավորապես 8 մ հեռավորության վրա: Այնուհետև 50 սմ լայնությամբ կրծքավանդակի թիրախի վրա 100 մ-ից կրակոցը մոդելավորելու համար էկրանին վիրտուալ թիրախը պետք է լինի.

$$8: 100 \times 50 = 4 \text{ սմ}$$

Էկրանի վրա դրված թիրախի ճիշտ չափերով՝ 100 մ հեռավորության վրա գտնվող կրակակետից Կալաշնիկովի ինքնաձիգի տեսարժան վայրերով, թիվ 4 թիրախը պետք է այսպիսի տեսք ունենա:

Սա լավ համահունչ է մարտական հրաձգության ստանդարտներին, որոնք իրականացվում են 10 մ հեռավորությունից 4,5 սմ լայնություն ունեցող թիվ 8 թիրախում:

Նման նպատակին հաջողությամբ հասնելու համար աշակերտները պետք է տիրապետեն.

- պատրաստ
- զենք պահելը
- նպատակ ունենալով
- շունչ
- ձգանը քաշելով՝ պահելով հարթ ճանձը:

Բազմաթիվ ռազմական տեխնիկայից հայտնի է, որ վերը նշված բոլորը կարելի է տիրապետել ուսումնական զենքով, առանց որևէ թիրախի, նպատակ ունենալով դատարկ սպիտակ թղթի վրա: Տակառի վրա դրվում է մետաղադրամ, և կուրսանտին հանձնարարվում է սեղմել ձգանը, որպեսզի մետաղադրամը չընկնի:

Այնուամենայնիվ, դպրոցում աշխատելիս նման տեխնիկան դժվար թե հետաքրքրություն առաջացնի առարկայի նկատմամբ, քանի որ. ձանձրալի, միապաղաղ և ամենակարևորը թույլ չի տալիս անմիջապես տեսնել արդյունքը:

Լազերային նկարահանման վարժությունը պետք է հետաքրքիր լինի և հնարավորություն տա անմիջապես տեսնել արդյունքը: Ուսուցիչը պետք է կարողանա արձանագրել արդյունքները, որպեսզի հետևի առաջընթացին կամ դրանց բացակայությանը:

Մարզման սկզբնական փուլում շրջաններով թիրախի վրա կրակելիս կարևոր է ոչ թե վաստակած միավորների քանակը, այլ ցրվածությունը (կրակելու ճշգրտությունը): Հետևաբար, սկզբնական փուլի վարժությունը պետք է ավտոմատ կերպով որոշի ճշգրտությունը (բոլոր անցքերը ծածկող շրջանագծի տրամագիծը), իսկ հրաձիգի խնդիրն այն բարելավելն է:

Հաջորդ քայլը նպատակակետի ամրացումն է ձգանի բացման վրա, այնպես որ փորվածքը պետք է ավտոմատ կերպով որոշի հարվածի միջին կետը, որպեսզի հնարավոր լինի հայտնաբերել և վերացնել նպատակային սխալները:

Վերջնական փուլում վարժությունը պետք է ավտոմատ կերպով գնահատի յուրաքանչյուր անցքի արժեքը և ընդհանուր արդյունքը: Կրթության և գիտության նախարարության կանոնակարգը չի պարունակում հրահանգներ այն մասին, թե ինչ ճշգրտություն պետք է ձեռք բերվի ՆՁՊ-ի դասերին, հետևաբար, կրակողների մակարդակը գնահատելիս խորհուրդ է տրվում օգտագործել ստանդարտները՝

- 30 կամ ավելի միավոր - ոսկե կրծքանշան (գերազանց)
- 25-29 միավոր - արծաթե կրծքանշան (լավ)
- 18-25 միավոր՝ բրոնզե կրծքանշան (բավարար)
- 18 միավորից պակաս – ձախողվել:

Ելնելով գնված լազերային զենքի քանակից՝ անհրաժեշտ է նախատեսել հրաձգության վարժանքում համապատասխան թվով հրաձգային գծերի մոդելավորման հնարավորություն, այսինքն. էկրանին ցուցադրվող թիրախների քանակը, որոնց վրա կարող եք միաժամանակ կրակել բոլոր առկա զենքերից: Սա ապահովում է լազերային հրաձգարանի առավելագույն թողունակությունը:

Այնուամենայնիվ, անհրաժեշտ է հաշվի առնել մուլտիմեդիա լազերային հրաձգարանի ճշգրտության սահմանափակումները[3]:

Սա կարող է սահմանափակվել: Բայց ինչպես ցույց է տալիս դպրոցում լազերային հրաձգարանների օգտագործման պրակտիկան, յուրաքանչյուր դասարանում անպայման կգտնվեն մի քանի աշակերտներ, ովքեր ցույց են տվել կրակելու ունակություն և ովքեր ցանկանում են հետագայում կատարելագործվել այս ուղղությամբ ՆՁՊ ծրագրից դուրս: Այդպիսի հրաձիգների համար կարելի է կազմակերպել հրաձգության շրջան, և այդ նպատակով լազերային տիրույթը պետք է ունենա ավելի բարդ և հետաքրքիր վարժություններ՝ բարդ թիրախային պայմաններով, բազմաթիվ շարժվող և երևացող թիրախներով, ինչպես նաև վարժություններ, որոնք թույլ են տալիս միաժամանակ երկու հրաձիգների միջև մրցակցային կրակել:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ելնելով կատարված հետազոտություններից և ուսումնասիրություններից կարող ենք կատարել հետևյալ եզրակացությունները՝

- Մարտական հրաձգության ուսուցումը նախնական զինվորական պատրաստության հիմնական առարկաներից մեկն է, որի նպատակն է անձնակազմին պատրաստել մարտական մեքենաների, հակատանկային հրթիռային համակարգերի, փոքր զենքերի և նռնականետների սպառազինությունը մշտական մարտական պատրաստության մեջ և հմտորեն օգտագործել դրանք արդյունավետորեն ջախջախելու համար: հակառակորդը տարբեր մարտական պայմաններում:
- Հրդեհային ուսուցման հիմնական խնդիրն է զարգացնել զինվորական անձնակազմի (անձնակազմի, մարտական մեքենաների անձնակազմի) հմտությունները և կատարելագործել ստանդարտ զենքերը (մարտական մեքենաների զենքեր), դիպուկահարությունը, կրակային առաջադրանքները լուծելու համար արդյունավետ օգտագործելու հմտությունները, այդ թվում՝ գործելիս մարտավարական խմբերի մաս ժամանակակից մարտերի տարբեր պայմաններում:
- Դպրոցի շենքի նկուղում կառուցված հրաձգարանում անհրաժեշտ է ունենալ սպասասրահ, որտեղ նպատակահարմար է տեղադրել հրաձգության դասարան: Որոշակի պայմաններում կարող է լինել զենք պահելու սենյակ: Զենքի և զինամթերքի ամբողջական անվտանգությունն ապահովելու համար այն համալրված է հատուկ հրահանգով:
- Այսպիսով, մարտական հրաձգությունը մեծ նշանակություն ունի նախնական զինվորական ծառայության ուսուցման և առհասարակ միջին դասարաններում աշակերտների ուսուցման հարցում: Ներկայիս Հայաստանյան իրավիճակում անհրաժեշտ է, որ աշակերտները ճանաչեն զնենքը կարողանան օգտվել և կրակել իմանան:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Стрелковые упражнения лазерного тира для ОБЖ НВП

http://xndtbqvlcm.xn--p1ai/drills_NVP.htm

2. Учебно-материальная база начальной военной подготовки в школе, 1989, 150 с.,.

3. Польша введет обязательные уроки стрельбы в школах, 03 августа 2022,

<https://eurasia.expert/polsha-vvedet-obyazatelnye-uroki-strelby-v-shkolakh/>